

POSUDEK VEDOUČÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posuzovaná práce: **KALETOVÁ, Markéta**. *Sanace rodiny ohrožené transgeneračním přenosem alkoholové závislosti* (diplomová práce; vedoucí práce: Petr Novák). Praha: HTF Univerzity Karlovy, 2022, 111 s.

1. Téma, metodologie a obsah

Studentka si za téma své diplomové práce zvolila **velmi atraktivní a závažné téma transgeneračního přenosu alkoholové závislosti**, které výrazně přesahuje explanační a potenciálně terapeutický rámec jednoho oboru a mimo sociální práci se tematicky překrývá mj. s předmětem zájmu sociální adiktologie, klinické psychologie a psychoterapie. Transgenerační přenos jakéhokoli traumatu - nejen destruktivního vlivu dysfunkčního výchovného prostředí rodiny zatížené alkoholovou závislostí - patří v oblasti rodinné psychoterapie (v praktické rovině samozřejmě též sociální práce) k nezávažnějším a z pohledu případné rehabilitace/sanace k nejnáročnějším problémům. Výběr tématu je tedy možné pro svou relevanci, náročnost a originalitu považovat za velkou přednost zde hodnocené práce.

Čtivá a svým jednoduchým uchopením dobře srozumitelná teoretická část usiluje o vysvětlení základních relevantních témat - konkrétně alkoholové závislosti (s. 13-18), transgeneračního přenosu (s. 19-29), alkoholismu v rodině (30-47) a problematiky sanace rodiny (s. 48-57). Vzhledem k omezenému výběru nejčastěji používané zdrojové literatury, redukováném spíše na starší tituly určené především širší veřejnosti (např. „*Alkohol, drogy a vaše děti ...*“, Nešpor & Csémy, 1997 apod.), je pohled autorky práce omezen na český kulturní kontext a stav adiktologického poznání z 90. let minulého století. Na neaktuálnost terminologického a praktického zpracování teoretické práce poukazuje mj. absence termínů „adiktologie“ či „adiktologický“ v celé teoretické části kvalifikační práce, ignorace neocenitelné práce našeho (tzn. výukově a výzkumně zaštitěného Univerzitou Karlovou) prestižního pracoviště Kliniky adiktologie navazující na dlouhou tradici „Skálova Apolináře“ či odkazování (s. 15) na již obsoletní 4. revizi *Diagnostického a statistického manuálu duševních poruch*, která byla v roce 2013 nahrazena výrazně přepracovanou 5. revizí DSM.

Samostatnou empirickou/praktickou část lze obecně označit za spíše slabší místo. Porozumění a snadnějšímu nalezení konkrétních výstupů studie - které se spíše difúzně a nahodile vyskytují v kapitolách „analýza a interpretace výzkumného šetření“, „diskuze výsledků“ a „závěr“ - by pomohla samostatná kapitola „výsledky“. Autorka práce se, bohužel, uchyluje k nepřiměřeným generalizacím. Např. tvrzení, „že děti, které vyrůstaly v alkoholovém (sic!) prostředí, jsou v dospělém životě poznamenány ve všech oblastech svého života, a tím nevyjímaje ani oblast péče o děti“ (1. odst. závěru, s. 100) nelze opřít o výzkum provedený pouze(!) na 3 rodinných systémech ve specifickém kontextu výběru vzorku (byť **velmi vhodnou metodou kvalitativní analýzy rodinných diagramů a kazuistik podpořené podrobným rozbohem semistrukturovaných rozhovorů**).

2. Práce s odbornou literaturou a informačními zdroji

Práce s odbornou literaturou a informačními zdroji odpovídá spíše bakalářské úrovni. Kvalitě práce by jistě prospěla větší provázanost s neaktuálnějšími studiemi na podobné téma a z hlediska zpracování

výzkumného šetření pak hlubší znalost přebohaté literatury zabývající se metodologií kvalitativního výzkumu.

3. Formální úprava práce

Práce o rozsahu 111 stran (včetně přílohy) má jednotnou úpravu a logické strukturální členění. Formální a jazykové zpracování je přiměřené. Práce neobsahuje seznamy tabulek a obrázků; seznam zkratek by bylo vhodnější zařadit až na konec práce. Odkazy na některé autory (např. Heard et al., Vogel, Winnette ...) jsou použity pouze v textu práce a nejsou uvedeny v seznamu literatury. Za málo přijatelnou lze považovat kombinaci citačních stylů (APA v textu a ISO v seznamu literatury).

4. Odborný přínos práce pro praxi

Práce nemá pro porozumění problematice a rozvoj sociální práce v tomto tématu příliš velký přínos a lze ji považovat spíše za inspiraci pro další studium a upozornění na důležitost či naléhavost řešení tohoto závažného fenoménu.

5. Otázky k obhajobě a celkové hodnocení

- a) Jakým způsobem by mohl být řešen transgenerační přenos alkoholové závislosti v rámci „systemického přístupu“, na jehož významného představitele dr. Kurta Ludewiga autorka na s. 55 poukazuje?
- b) Jakým způsobem se mohou na problematice užívání alkoholu v rodinném prostředí projevit opatření související s epidemií onemocnění COVID-19?

Významně pozitivně lze z pohledu vedoucího práce hodnotit schopnost studentky pracovat samostatně, vzhledem k protiepidemickým opatřením s omezenou možností přímých konzultací a schopnost práci dokončit i pod intenzivním časovým tlakem, což lze zároveň dialekticky považovat i za největší slabinu, jelikož ve finální verzi práce studentka nestihla zpracovat mnohá závěrečná doporučení vedoucího práce k úpravám.

Studentka **prokázala schopnost přiměřeně popsat a kriticky uchopit vybrané téma, provést jednoduché výzkumné šetření a omezenou odbornou kompetenci vědecky pracovat na magisterské úrovni.** V případě adekvátní schopnosti reagovat na položené doplňující otázky navrhuji **celkové hodnocení** stupněm „valde bene“ – **velmi dobře (2).**

.....
PhDr. Mgr. Petr Novák, Ph.D., 6. 1. 2022